

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 18 Ekim 2017
Sayı: 1499

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İnsan Zararları Mahkemesi kurulmasına dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. 06/10/2017

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	18 Ekim 2017		E.No: 2/1874	
Ysm.Uzvl.	Bsk.Yrd.	Başkan	On.Gsk.Yrd.	Gen.
AT	AB	K.T.	K.T.	AA
TBMM BAŞKANI	JK -			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
10 Ekim 2017
Numara:

TBMM GENEL BAŞKAN
10 Ekim 2017
No: 162014

GEREKÇE

İnsan bedeni üzerinde meydana gelen fiziksel zararlar ile insanın psikolojik olarak yaralanması ve ölümü nedeniyle, açılacak tazminat davalarında, yargılamanın usul ekonomisine uygun olarak görülmesi, Anayasal ilke olarak düzenlenen Kanuni Hakim Güvencesi gereğince, sadece adli yargı mahkemelerinin görev alanına giren, bedensel zararlar ile ölüm nedeniyle tazminat talep etme hakkı olanların, yaşadığı elem olay sebebiyle mental yaralanmaya maruz kalan kimselerin ve malvarlığına verilen zarar sebebiyle o malın maliki yada zilyedinin zararlarının karşılanması amacıyla, maddi manevi tazminatlarını makul süre içinde elde edebilmeleri için insan zararları mahkemelerinin kurularak, ihtisaslaşan mahkemede tazminat taleplerinin hak sahiplerine süresinde verilebilmesi amaçlanmıştır.

Asliye hukuk mahkemesi derecesinde her ilde ve nüfusuna bakılmadan her ilçede kurulacak bu tazminat işiyle görevli ilk derece mahkemelerinde, aile mahkemesi, iş mahkemesi gibi kendi alanında özel bilgi ve ihtisaslaşma gerektiren işlerden doğan tazminatlar hariç olmak üzere, özellikle haksız fiil, kaza gibi olaylardan doğan bedensel ve zihinsel yaralanmalar ile sakat kalma, organ ve uzuv kaybı, ölüm, bitkisel hayata girme gibi elem olaylar nedeniyle maddi ve manevi tazminat talepleri incelenir.

Bedensel zararlar içerisinde sadece fiziki yaralanma ve psikolojik yaralanma dışında, kişilerin sahip olduğu malvarlıklarının telef olması nedeniyle duyduğu elem ve acı, malın değerinin tazmin edilmesi amacıyla açılacak maddi ve manevi tazminat davalarında yine insan zararları mahkemesinin görevli olması, tazminat hukuku alanında uzmanlaşmış hakimler ve ihtisaslaşan mahkemece, resen atanacak alanında uzman bilirkişilerce zarar hesabı ivedi şekilde yapılarak, hak sahiplerine tazminat anlamında (maddi ve manevi) zararlarının mahkemece tespit edilerek, hakkın ivedi şekilde yerine getirilmesi amaçlanmıştır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan tam yargı davaları bu mahkemelerin görev alanı dışındadır. Zira ülkemizde geniş anlamda idari yargı benimsenerek, adli yargı kolundan farklı idari yargı rejimi benimsenmiştir. Buna göre, idarenin sadece işlemlerinden doğan zararlar hukuka usule yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle, işlemin iptalini öngörmemekte, idare tarafından yapılan tek yanlı icrai işlemin neden olduğu maddi kayıplarda tam yargı davasıyla idareden talep edilebilmektedir. Bunun yanında idare tarafından meydana getirilen eylemlerin neden olduğu zararlarda, maddi ve manevi anlamda hak sahiplerine tam yargı davası ile, idare tarafından ödenmektedir.

İdare hukukundan doğan tazminat davalarının bu mahkemelerin görevi alanı dışında tutulmasının diğer nedeni ise, idarenin kusursuz sorumluluk halleridir. İdarenin kusursuz sorumlu olduğu hallere örnek olarak, sosyal risk ilkesi verilebilir. Sosyal risk ilkesinde bilindiği üzere idare, örneğin terör saldırılarında, gerekli tüm dikkat ve özeni gösterse ve alması gereken tüm tedbirleri alsa dahi, sosyal risk ilkesince insanların maddi manevi ve malvarlığını ilgilendiren zararların oluşmasından hiçbir kusuru bulunmasa bile tazmin etmekle mükelleftir.

Bu kanun teklifi ile, sağlanmak istenen ; adli yargının görev alanı içerisinde, toplumda yaşayan bireylerin ve idareyi ilgilendirmeyen olayların neden olduğu maddi manevi zararların karşılanmasında tazminat mahkemesinin kurularak, özellikle başkaca ihtisaslaşmış mahkemenin görev alanına girmeyen her işte Asliye Hukuk Mahkemelerinin görevli olması nedeniyle, Asliye Hukuk Mahkemeleri üzerindeki iş yükünün de hafifletilmesidir.

İdare Mahkemelerini ilgilendiren ve 2575 sayılı Danıştay Kanunu 24. Maddesiyle Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak kanunla görevli kılındığı alan dışında, insan zararları mahkemelerinin sadece adli yargı alanında görev yapması düzenlemesi, Anayasamızın 37. Maddesinde belirtilen "Kanuni Hakim Güvencesi" nin sağlanmasını amaçlamaktadır. Aynı bir idari rejimi benimseyerek idari yargılama usulünün yasalaşması, Hukuk Muhakemeleri yasasından farklı ve özel hükümler içermesi, idari yargının görev alanının korunmasına ve kanuni hakim güvencesinin sağlanması amacına yöneliktir.

Anayasamızın 37. maddesinde düzenlenen Kanuni Hakim Güvencesine göre, "Hiçkimse, kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz." İnsan Zararları Mahkemelerinin kuruluş ve görev alanının adli yargıya tabi işlerle sınırlı tutulması ve adli yargı alanında ihtisaslaşmış, iş mahkemeleri, tüketici mahkemeleri, aile mahkemeleri gibi özel görevli mahkemelerin görev alanına giren maddi ve manevi tazminat davalarına bakmasının, insan zararları mahkemesine verilememesinin nedeni Anayasaya uygun olarak kanuni hakim güvencesinin sağlanmasıdır.

İnsan Zararları Mahkemesinin görev alanının belirlenmesinde ve sınırında, özel hukuktan doğan ilişkiler nedeniyle, (Asliye Ticaret Mahkemesi, Aile Mahkemesi, İş Mahkemesi, Tüketici Mahkemesi, Marka ve Patent Mahkemesi gibi özel ihtisaslaşmış mahkemeler hariç) meydana gelen haksız fiil, sözleşmeye aykırılık gibi hallerden doğan bedensel zararlar yanında, ölüm, uzuv kaybı, sakat kalma, meydana gelen olay nedeniyle mental rahatsızlıklar ve malvarlığına ilişkin zarar nedeniyle دچار olan psikolojik yaralanmalarda dahil olmak üzere, sadece adli yargı alanında faaliyet göstermekle görevli, özel ihtisas mahkemelerinin görev alanına giren maddi manevi tazminat davaları hariç olmak üzere, maddi ve manevi tazminat alanında ihtisaslaşmış, İnsan Zararları Mahkemesinin kurulmasıyla, tazminat hususunda ihtisaslaşmış mahkemenin kurulması ve adil yargılanma hakkı ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu 30. Maddesinde düzenlenen usul ekonomisi ilkesi gereğinin yerine getirilerek, Asliye Hukuk Mahkemeleri iş yükü azaltılması ve hakları yetli yargılama yapılması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE-1 İnsan Zararları Mahkemesi, Asliye Hukuk Mahkemesi derecesinde, her ilde ve nüfusuna bakılmadan her ilçede bu kanunla kurulur. Bu ihtisas mahkemesinin görev alanı, Adli yargı alanında görülen ve özel ihtisas mahkemeleri görev alanı dışında kalan insan zararları davaları, insan zararları mahkemelerinde görülür.

MADDE-2 Bu madde insan zararları mahkemesinin hangi davalara bakmakla görevli olduğunu düzenlemektedir. Buna göre, vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesi, sakatlık hali, uzuv kaybı halleriyle, bu hallerin neden olduğu mental rahatsızlıklar, malvarlığına ilişkin yaşanan kayıplar nedeniyle bu zararın tazmini yanında, malvarlığının kaybı nedeniyle yaşanan psikolojik yaralanma nedeniyle, açılacak maddi ve manevi tazminat davalarına bakmakla görevlidir. Adli yargı alanında özel ihtisas mahkemelerinde açılacak tazminat davaları hükümleri saklıdır.

MADDE-3 Yürürlük maddesidir.

MADDE-4 Yürütme maddesidir.

İNSAN ZARARLARI MAHKEMELERİNİN KURULUŞUNA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

Amaç ve Kapsam

MADDE-1 Bu kanunun amacı insan zararları mahkemesinin kuruluş, görev alanı ve yargılama usulünü düzenlemektir.

İnsan zararları mahkemesinin kuruluşu ve yargılama yetkisi

MADDE-2 İnsan zararları mahkemesi, Adalet Bakanlığınca Hakimler Savcılar Kurulu olumlu görüşü alınarak her ilde ve nüfusuna bakılmadan her ilçede, tek hakimli, Asliye Hukuk Mahkemesi derecesinde olmak üzere kurulur. Bu mahkemenin yetki sınırı, kurulduğu il ve ilçenin mülki sınırı ile belirlenir. Mahkemenin yetkisi 6100 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ikinci ayırında yer verilen "Yetki" madde 5 vd. hükümleri atıfla uygulanır.

İnsan zararları mahkemesinin görevleri

MADDE-3

1-Adli yargı mahkemeleri görev alanına giren, İdari yargı görev alanı hariç olmak üzere, insan bedeni üzerinde meydana gelen yaralanma, sakat kalma, uzuv kaybı ile ölüm hallerinde ve mental (psikolojik) yaralanmalar sebebiyle açılan maddi ve manevi tazminat davalarının yargılamasını yapmak ve bu davaları karara bağlamak,

2-Malvarlığına verilen zararlarda, maddi tazminat davaları ile, malvarlığına verilen zararda malın maliki yahut zilyedinin, malvarlığı kaybı nedeniyle yaşadığı elem ve üzüntü ile ilgili manevi tazminat davaları ile, malvarlığı değeri için maddi tazminat davalarını yargılayıp karara bağlamak,

Usul Hükümleri

MADDE-4 İnsan zararları mahkemesinde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Yasası uygulanır.

MADDE-5 Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE-6 Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

